

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1060

Vragen van het lid **Dibi** (GroenLinks) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mw. Dijkema, over *het steeds schoolser worden van het kleuteronderwijs*. (Ingezonden 3 december 2009)

1
Hebt u kennisgenomen van het artikel «Kleuters mogen geen kleuters meer zijn»?¹

2
Herkent u het beeld van kleuterjuffen dat kleuters steeds meer moeten presteren waardoor de lessen steeds schoolser worden? Zo nee, waarom niet?

3
Deelt u de mening dat kleuters vooral al spelend leren onder begeleiding van een goed geschoolde leerkracht en dat dat zich slecht verhoudt met toetsen, handelingsplannen en strakke lesmethoden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe zinvol is het dan dat de Inspectie toeziet op de cognitieve prestaties van kleuters?

4
Deelt u de mening dat de nadruk op vroeg- en voorschoolse educatie, het toegenomen toezicht op cognitieve prestaties, de criteria om over te gaan naar groep 3 – zoals 15 letters kennen – en uw voorstel om kinderen van tweeënhalfjaar een leerrecht te geven de trend om kleuters aan het leren te

krijgen versterkt? Zo nee, waarom niet?

5
Bent u bereid de Kamer een Kleuterplan te doen toekomen, waarin u met maatregelen komt om deze trend tegen te gaan?

¹ Onderwijsblad, 28 november 2009.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Dijkema** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 21 december 2009)

1
Ja.

2
Het is niet zo dat er van kleuters steeds meer prestaties worden gevraagd. Wel is het zo dat het opbrengstgericht werken van de leerkrachten voor de héle basisschool geldt en dus ook voor de groepen 1 en 2 van de basisschool. Dit betekent dat van de leerkrachten verwacht wordt dat zij bezig zijn met het stimuleren van de ontwikkeling van de kleuters. Bovendien moeten zij in staat zijn specifieke ontwikkelingsbehoeften op tijd te onderkennen waardoor zij de juiste begeleiding aan deze jonge kinderen kunnen geven. Ik zie geen aanleiding om het opbrengstgericht werken voor de basisschool in te voeren, en daar dan de leerkrachten van de groepen 1 en 2 van uit te zonderen. Een opbrengstgerichte aanpak staat overigens niet gelijk aan een schoolse

aanpak. Op deze leeftijd leren kinderen spelenderwijs. Het is dan ook van belang dat scholen het onderwijs in de onderbouw op die manier inrichten.

Van leerkrachten in de groepen 1 en 2 wordt dus wel het één en ander gevraagd. Mijn collega staatssecretaris Van Bijsterveldt is samen met betrokkenen aan het onderzoeken of zij de Pabo wil splitsen in een deelopleiding voor leraren die les gaan geven aan jonge kinderen en een gedeelte dat opleidt voor onderwijs aan oudere leerlingen. Op deze manier kan de kwaliteit van de leerkrachten voor de jonge kinderen verder verbeterd worden.

3
Ik deel de mening dat kleuters vooral spelend leren onder begeleiding van een goed geschoolde leerkracht. Ik ben echter niet van mening dat spelend leren zich slecht verhoudt met toetsen en handelingsplannen. De toetsen, handelingsplannen en methoden zijn er niet voor het kind, maar zijn er ter ondersteuning van de leerkracht. Toetsen zijn er om leerkrachten inzicht te geven waar het kind staat in zijn ontwikkeling zodat de leerkracht weet op welke punten een kind extra ondersteuning of uitdaging nodig heeft. Uit onderzoek is bekend dat het van belang is mogelijke risicoleerlingen zo vroeg mogelijk te signaleren om hen vervolgens met extra begeleiding een beter

perspectief te bieden op een goede schoolloopbaan.

Als blijkt dat kleuters minder ver in hun ontwikkeling zijn gevorderd dan mag worden verwacht, dan moet die ontwikkeling op een speelse manier worden gestimuleerd. Het vastleggen van die begeleiding in een handelingsplan helpt de leerkracht daarbij om opbrengstgericht te werken.

Een lesmethode is er voor de leerkracht om de stimulans van diverse ontwikkelingsterreinen van kinderen gestructureerd en in samenhang aan te bieden. Een goede leerkracht neemt de ruimte om de lesmethode als leidraad te kiezen en tegelijkertijd op de voorkomende situaties in te spelen.

4

Voor- en vroegschoolse educatie is een middel om kinderen via spelend leren in hun ontwikkeling te stimuleren. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk kinderen «gewoon» meekunnen als ze naar groep 3 gaan. Dat geldt voor alle kinderen, en vooral voor de kinderen die in hun thuissituatie weinig gestimuleerd worden. Voor- en vroegschoolse educatie is erop gericht om de leerkrachten van de kleuters zodanig te scholen en handvatten te bieden dat zij zien welke kinderen meer stimulering nodig hebben en dat ze de kinderen spelenderwijs voorbereiden op groep 3.

Er is de afgelopen tijd vanuit de Inspectie van het Onderwijs geen sprake van toegenomen toezicht op cognitieve prestaties. Ook zijn er vanuit de Inspectie van het Onderwijs geen criteria om naar groep 3 over te gaan. Wel beoordeelt de Inspectie of in de kleutergroepen sprake is van een beredeneerd en doelgericht aanbod, om zo goed mogelijk aan te sluiten bij het aanbod van groep 3. De wijze waarop dit aanbod aan de orde komt moet uiteraard aansluiten bij de manier waarop jonge kinderen leren: spelenderwijs. Als de Inspectie constateert dat een school aan veel kinderen een verlengde kleuterperiode geeft, vraagt zij de school zich te verantwoorden over haar beleid op dit punt.

Mijn pleidooi om kinderen vanaf 2,5 jaar een leerrecht te geven, betekent dat ik wil dat er voor alle kinderen – op vrijwillige basis – opvang is met een wervelend programma van sport en cultuur en dat – wanneer

onderwijs aan de orde is – dat onderwijs als een huis staat. Mijn pleidooi is dus zeker niet bedoeld om peuters en kleuters aan het leren te krijgen waarbij zij constant «aan een tafel zitten met een werkblad». Het leren zal juist door het spel optimaal gesteund kunnen worden. En niet alleen op school, maar ook bij de overige activiteiten zullen kinderen – zonder dat ze dat door hebben – in hun spel gesteund worden.

5

Ik kom niet met een apart Kleuterplan. Mijn beleid rond opbrengstgericht werken geldt voor de gehele basisschool: dat heb ik in de Kwaliteitsagenda voor het primair onderwijs uitgewerkt. Zoals ik bij het antwoord op vraag 2 heb aangegeven, is mijn collega staatssecretaris Van Bijsterveldt bezig om te onderzoeken of een splitsing van de Pabo kan leiden tot kwaliteitsverbetering van leerkrachten die met het jonge kind bezig zijn. De verwachting is dat in juni 2010 de conclusies daarvan te melden zijn.